

Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Inhoudsopgave:

Inleiding	2
Hoofdstuk 1: Stappen in het kort	3
Hoofdstuk 2: de 5 stappen	6
Bijlage 1: signalen	9
Bijlage 2: belangrijke telefoonnummers	11

Inleiding

Een veilige en gezonde (thuis) omgeving, goed onderwijs en passende zorg en ondersteuning dragen bij aan een succesvolle loopbaan van kinderen en een goede start in de maatschappij.

In dit protocol leggen we vast hoe we aan onze verantwoordelijkheid, ten aanzien van kinderen die lijden onder huiselijk geweld en kindermishandeling, handen en voeten geven.

Kinderen die worden mishandeld vertellen hier meestal niet uit zichzelf over en dat geldt ook voor degenen die mishandelen. Daarom is het nodig dat beroepskrachten, die vanwege hun functie verantwoordelijk zijn voor de veiligheid van die kinderen en hun ouders, in actie komen als er mogelijk sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld. In de praktijk leidt dit tot vragen als: wanneer is iets kindermishandeling en waar merk je dat aan? Wat moet je doen of juist niet doen als je kindermishandeling vermoedt. Wie is daarvoor verantwoordelijk? Bij wie kun je terecht? Wat zeg je tegen de ouders? Welke hulp is er nodig? Dit protocol geeft antwoord op deze en andere vragen.

Definitie van kindermishandeling

In dit protocol gaat het om kindermishandeling. Een korte definitie is:

Kindermishandeling is het doen en laten van ouders, of anderen in soortgelijke positie ten opzichte van een kind, dat een ernstige aantasting of bedreiging vormt voor de veiligheid en het welzijn van het kind.

Definitie van huiselijk geweld

In dit protocol sluiten we aan bij de omschrijving die de overheid hanteert:

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

Opvoedingsproblemen en andere problemen

Zorgen over een kind hoeven trouwens niet op kindermishandeling of huiselijk geweld te duiden. Ze kunnen ook te maken hebben met de opvoeding. Als we denken dat de problemen veroorzaakt worden door de opvoedingssituatie, kunnen we onze zorgen indienen in het Zorg en Adviesteam (ZAT) van de school. In dit adviesteam hebben naast de intern begeleider van de school, die tevens contactpersoon is voor haar collega's, een schoolmaatschappelijk werker en GGD jeugdverpleegkundige zitting.

Training

OBS De Regenboog voldoet aan de Wet Meldcode. In schooljaar 2012-2013 hebben de gedragscoördinator en de intern begeleider een training Vroegsignalering gevolgd, verzorgd door K2 Adviesbureau. In juni 2013 hebben alle leerkrachten met behulp van E-learning (Online Meldcode Pakket ontwikkeld door The Next Page) kennis en vaardigheden ontwikkeld voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de meldcode. Door middel van cursusupdates worden de kennis en vaardigheden op peil gehouden.

Hoofdstuk 1

Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling

De stappen in het kort:

1. *Breng de signalen in kaart*
2. *Vraag advies aan een deskundige collega, bij ZAT, bij Veilig Thuis (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en/of Steunpunt Huiselijk Geweld)*
3. *Praat met ouder(s) en of kind*
4. *Weeg aard, ernst van risico op kindermishandeling of huiselijk geweld*
5. *Beslis: zelf hulp organiseren of melding doen bij Veilig Thuis (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling en/of Steunpunt Huiselijk Geweld)*

Alle stappen in dit protocol worden gevolgd. Dit hoeft niet noodzakelijk in deze volgorde. Het is ook mogelijk stappen te herhalen als de situatie daarom vraagt. Wij, school, vinden het belangrijk om met ouders te spreken over de ontwikkeling van hun kind. Als een vermoeden van belemmering in die ontwikkeling is, wordt dat eerder in de route met de ouders besproken dan bij stap 3.

Gebruik van het protocol

Het protocol kindermishandeling heeft tot doel gedetailleerd duidelijk te maken welke stappen genomen moeten worden als er een vermoeden is van kindermishandeling.

De diverse rollen en verantwoordelijkheden:

signalerings verantwoordelijkheid	signalerings- en bespreek verantwoordelijkheid	signalerings-, bespreek- en handelings verantwoordelijkheid
conciërge	leerkracht	gedragscoördinator
klassenassistent / onderwijsassistent	vertrouwenscontactpersoon van school	ib-er
overblijfskracht		schoolmaatschappelijk werk
medewerker buitenschoolse opvang		directeur
		psycholoog (bestuur)
		bestuur OBO

Meldcode of meldplicht

Alle scholen zijn vanaf juli 2013 verplicht een meldcode te hebben en toe te passen. Dat betekent niet dat er ook een meldplicht bestaat. Door te werken met de meldcode blijft de beslissing om vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling wel of niet te melden, berusten bij de professionals. Een besluit tot melding kan genomen worden door zorgteam van school en partners in het ZAT.

Verplichte aangifte bij vermoedens zedendelict door medewerker van school.

Medewerkers in het primair onderwijs zijn wettelijk verplicht het schoolbestuur onmiddellijk te informeren als zij informatie krijgen over een mogelijk zedendelict thuis of op school door een medewerker van school. Het gaat dan om een strafbaar feit, waarbij een minderjarige seksueel is misbruikt of geïntimideerd. De aangifteplicht houdt in dat het bestuur van de school verplicht is om aangifte te doen bij de politie als er een vermoeden bestaat dat een zedendelict is gepleegd.

Geen enkele medewerker binnen primair onderwijs kan zich beroepen op de geheimhoudingsplicht.

Hoofdstuk 2

Stap 1 Breng signalen in kaart

Beschrijf wat je ziet en hoort. Kijk ook naar de risico- en beschermende factoren (alles wat van invloed is op het welzijn en de gezondheid van de leerling). Beschrijf de signalen objectief. Signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling zijn beschreven in **bijlage 1**. Trek niet te snel conclusies en ga niet interpreteren. Vermeld ook concreet en duidelijk als er informatie van derden wordt vastgelegd. De signalen, evenals (de uitkomsten van) de gesprekken die je over deze signalen voert, de stappen die je zet en de besluiten die je neemt worden vastgelegd in een nieuwe map met de naam *vertrouwelijk Meldcode (in Y:\team)*. In deze map wordt per dossier een map aangelegd.

Belangrijk: wees voorzichtig. Het zien van signalen hoeft nog niet te betekenen dat er ook werkelijk sprake is van kindermishandeling of huiselijk geweld.

Belangrijk: wijzen de signalen overduidelijk op een acuut onveilige situatie? Informeer de intern begeleider en de directie. Zij nemen direct contact op met de crisisdienst van Bureau Jeugdzorg of met de politie, nog voor stap 2!

Stap 2 Collegiale consultatie en zo nodig raadplegen van Veilig Thuis (het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling)

Besprek de signalen met de intern begeleider en gedragscoördinator. Zij kunnen zo nodig, op basis van anonieme gegevens over de leerling advies vragen bij:

- Veilig Thuis (Advies- en Meldpunt Kindermishandeling) tel.nr.: 0800-2000

NB: Adviesgesprekken vinden altijd plaats op basis van anonieme cliëntgegevens. Bij het vragen van advies zet het Meldpunt dus geen stappen in de richting van de leerling of die van anderen.

De intern begeleider kan besluiten de leerling anoniem te bespreken binnen het zorg- en adviesteam (ZAT). De intern begeleider c.q. gedragscoördinator voert overleg met de directie.

Stap 3 Gesprek met de leerling en ouders

Omdat openheid een belangrijke grondhouding is binnen het onderwijs, wordt in het stappenplan zo snel mogelijk contact gezocht met de leerling en zijn ouders om de signalen te bespreken.

Belangrijk: Geen gesprek met de leerling en/of de ouders als onveiligheid van de leerling, ouders of uzelf in het geding is. Maak melding bij Veilig Thuis/BJZ.

De leerkracht voert het gesprek met ouders en/of leerling **én** in aanwezigheid van de intern begeleider, gedragscoördinator of directeur.

1. Leg doel gesprek uit
2. Beschrijf feiten en waarnemingen
3. Nodig uit tot reageren
4. Kijk naar reactie, interpreteer daarna
5. Vat gesprek samen. Is de boodschap aangekomen?

Soms zal het vermoeden door het gesprek worden weggenomen, dan zijn de volgende stappen van het stappenplan niet nodig. Worden de zorgen over de signalen door het gesprek niet weggenomen, dan worden ook de volgende stappen gezet.

Praat met de ouder(s) en/of kind om uw zorgen te delen, informatie te verzamelen of hen te motiveren voor hulp. Bereid u goed voor en geef ouder(s) en/of kind tijd en ruimte om te reageren.

Stap 4 Weeg aard, ernst van en risico op kindermishandeling of huiselijk geweld

Beoordeel met welke vorm van huiselijk geweld en/of kindermishandeling je te maken hebt en hoe ernstig de situatie is. Beoordeel ook de veiligheid van het slachtoffer en de personen in zijn directe omgeving.

Doe dit samen met de intern begeleider en/of gedragscoördinator op basis van:

- informatie uit signalen die je in kaart gebracht hebt
- het advies dat je hebt ingewonnen bij instanties
- het gesprek met ouder(s) en kind.

Stap 5 Beslis: zelf hulp organiseren of melding doen bij Veilig Thuis

Na de weging van stap 4 komen de leerkracht, de intern begeleider en de directie, zo nodig ondersteund door deskundigen, tot een besluit: zelf hulp organiseren of een melding doen. Waar het bij deze afweging om gaat is dat de leerkracht beoordeelt of hij zelf, gelet op zijn competenties, zijn verantwoordelijkheden en zijn professionele grenzen, in voldoende mate effectieve hulp kan bieden of kan organiseren. In alle gevallen waarin hij meent dat dit niet of maar gedeeltelijk het geval is, doet de intern begeleider een melding. Wanneer het niet mogelijk is dat de intern begeleider de melding doet, voert de gedragscoördinator of directie deze taak uit.

- *Hulp organiseren en effecten volgen*

Meent de leerkracht dat hij met zijn organisatie de leerling voldoende kan beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling, dan biedt of organiseert hij de hulp die daarvoor nodig is. Hij volgt de effecten van deze hulp en doet alsnog een melding bij nieuwe of blijvende signalen van kindermishandeling of huiselijk geweld.

- *Melden*

Meent de leerkracht dat hij met zijn organisatie niet in staat is om de leerling voldoende te beschermen tegen het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling, dan doet de intern begeleider een melding zodat de signalen nader kunnen worden onderzocht en acties in gang kunnen worden gezet die de leerling en zijn gezinsleden voldoende beschermen.

Belangrijk: Als hoofdregel geldt dat de leerkracht, voordat hij een melding doet, contact zoekt met de ouder(s) van de leerling. Hij legt de ouder(s) uit dat hij een melding wil doen, wat een melding betekent en wat het doel van de melding is. Vervolgens vraagt de leerkracht de ouder(s) om een reactie hierop. Op deze manier spant de leerkracht zich in om toestemming van de ouder(s) te krijgen. Alleen in die gevallen waarin dit hem niet lukt, ook niet nadat hij in gesprek is gegaan over de bezwaren van de ouder(s), komt het doen van een melding zonder toestemming in beeld.

- *Melding zonder gesprek met de ouder(s)*

In situaties waarin de veiligheid van een van de betrokkenen in het geding zou kunnen komen kan er worden afgezien van contacten met de ouder(s).

- *Bekendmaking van de identiteit van de melder bij vermoedens van kindermishandeling*

Artikel 55 van het Uitvoeringsbesluit Wet op de jeugdzorg geeft als hoofdregel dat de identiteit van de melder door Veilig Thuis (het Advies-en Meldpunt Kindermishandeling) aan het gezin bekend wordt gemaakt. Tenzij er dringende redenen zijn om dat niet te doen, zoals veiligheid van het kind of gezinsleden van de melder.

Belangrijk: Op OBS De Regenboog wordt een melding gedaan op naam van de school en niet op naam van de individuele persoon.

Inspanningen na de melding

Een melding is geen eindpunt. Als een leerkracht melding doet, geeft het stappenplan daarom aan dat de leerkracht in zijn contacten met het AMK ook bespreekt wat hij zelf, na zijn melding, binnen de grenzen van zijn gebruikelijke taakuitoefening kan doen om de leerling en zijn gezinsleden te beschermen en ondersteunen. Er wordt verwacht dat hij de leerling blijft ondersteunen en beschermen. Uiteraard gebeurt dit in overleg met Veilig Thuis om zo tot een gemeenschappelijke aanpak te komen.

Bijlage 1:

Signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 4 – 12 jaar

Lichamelijk welzijn:

Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-
krab- en bijtwonden
Groeiachterstand
Te dik
Slecht onderhouden gebit
Regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen
Kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan
Oververmoeid
Vaak ziek
Ziektes herstellen slecht
Kind is hongerig
Eetstoornissen
Achterblijvende motoriek
Niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind:

Timide, depressief
Weinig wpontaan
Passief, lusteloos, weinig interesse in spel
Apatisch, toont geen gevoelens of pijn
In zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld
Labiél
Erg nerveus
Hyperactief
Negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen,
faalangst
Negatief lichaamsbeeld
Agressief, vernielzucht
Overmatige masturbatie

Tegenover andere kinderen:

Agressief
Speelt weinig met andere kinderen
Wantrouwend
Niet geliefd bij andere kinderen

Tegenover ouders:

Angstig schrikachtig, waakzaam
Meegaand, volgzaam
Gedraagt zich in het bijzijn van ouders anders dan
zonder ouders

Tegenover andere volwassenen:

Angst om zich ui te kleden
Angst voor lichamelijk onderzoek
Verstijft bij lichamelijk contact
angstig, schrikachtig, waakzaam
meegaand, volgzaam
overdreven aanhankelijk
wantrouwend
vermijdt oogcontact

overig:

plotselinge gedragsverandering
gedraagt zich niet naar zijn leeftijd
slechte leerprestaties
rondhangen na school
taal- en spraakstoornissen

Gedrag van de ouder:

Onverschillig over het welzijn van het kind
Laat zich regelmatig negatief uit over het kind
Troost het kind niet
Geeft aan het niet meer aan te kunnen
Is verslaafd
Is ernstig (psychisch) ziek
Kleedt het kind te warm of te koud aan
Zegt regelmatig afspraken af
Vergeet preventieve inentingen
Houdt het kind vaak thuis van school
Heeft irreële verwachtingen van het kind
Zet het kind onder druk om te –presteren

Gezinssituatie:

Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals
slechte huisvesting, financiële problemen en
relatieproblemen
Sociaal isolement
Alleenstaande ouder
Partnermishandeling
Gezin verhuist regelmatig
Slechte algehele hygiëne

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn:

Verwondingen aan geslachtsorganen
Vaginale infecties en afscheiding
Jeuk bij vagina of anus
Pijn in bovenbenen
Pijn bij lopen of zitten
Problemen bij plassen
Urineweginfectie
Seksueel overdraagbare aandoeningen

Gedrag van het kind:

Drukt benen tegen elkaar bij lopen of oppakken
Afkeer van lichamelijk contact
Maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek
Extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik
Zoekt seksuele toenadering tot volwassenen

Bijlage 2

BELANGRIJKE TELEFOONNUMMERS:

Veilig Thuis (Advies- en meldpunt kindermishandeling en steunpunt huiselijk geweld)

Landelijk nummer	0800-2000
Veilig Thuis Breda:	076 5233466

Politie

Algemeen alarmnummer bij acute nood	112
als er geen spoed is	0900 8844
<u>Crisisdienst Bureau Jeugdzorg</u>	088 0666999
<u>Bureau Jeugdzorg Roosendaal</u>	0165 545950
<u>GGD</u>	076 5282000
<u>Centrum voor Jeugd en Gezin</u>	0165 140156
Jeugdprofessional (Esther Soeters)	06 24961335

Aanvulling

Zorg voor jeugd: Bij blijvende zorgvragen kan een melding bij Zorg voor jeugd ter ondersteuning in het traject worden meegenomen. Dit wordt gedaan door de intern begeleider en gedragscoördinator. Gebruikelijk is dat de melding ook eerst gecommuniceerd wordt met de ouders. Hiervoor geldt dezelfde procedure als beschreven bij stap 5.

Vrijwillig aanmelden Bureau Jeugdzorg: Als tijdens het gesprek met ouders naar voren komt dat zij hulp willen accepteren, kunnen zij vrijwillig aanmelden bij Bureau Jeugdzorg. Het is dan wel verstandig dat de intern begeleider een vooraanmelding doet. Dit kan via de mail.

aanmelddienstroosendaal@jeugdzorg-nb.nl